

สุข[ภาพ]ระยะท้าย

ภาพสะท้อนแง่มุมของการเจ็บป่วยเรื้อรังและระยะท้าย

บรรณาธิการ

ปองกมล สุรัตน์
เต็มศักดิ์ พึ่งรัมย์

สุข[ภาพ]ระยะท้าย

ภาพสะท้อนแง่มุมของการเจ็บป่วยเรื้อรังและระยะท้าย

บรรณาธิการ

ปองกมล สุรัตน์
เต็มศักดิ์ พึ่งรัศมี

จัดพิมพ์โดย

โครงการจัดการความรู้ สุขภาวะระยะท้าย Pal2Know
ร่วมกับสมาคมบริหารผู้ป่วยระยะท้าย THAPS

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ภาพปก

วันวิสาข

รูปเล่ม

พัชรินทร์ โพธิ์ทอง

หน่วยผลิตตำราคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

คำนำ

Pal2Know โครงการจัดการความรู้สุขภาพระยะท้าย ภายใต้ชุดโครงการสร้างเสริมสุขภาพในช่วงท้ายของชีวิตของสมาคมบริบาลผู้ป่วยระยะท้าย (THAPS) โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีเป้าประสงค์สนับสนุนให้เกิดชุมชนคนทำงานหรือนักปฏิบัติ (CoP) อันประกอบด้วย ผู้ดูแลผู้ป่วยระยะท้าย บุคลากรสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพในระยะท้าย และภาคประชาชน มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านต่างๆ เกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขภาพระยะท้าย ผ่านการเขียนบันทึกหรือแสดงความเห็นของเหล่าสมาชิกและผู้สนใจ บนพื้นที่สังคมออนไลน์ Facebook และ GotoKnow.org โดยมีผู้ประสานงาน (CoP facilitator) เป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามประเด็นต่างๆ ก่อนสรุปเป็นชุดความรู้เพื่อเผยแพร่แก่สาธารณะต่อไป

สำหรับบทเรียนชุมชนคนทำงาน โครงการจัดการความรู้ สุขภาวะระยะท้าย เล่มที่ 4 นี้เป็นการถอดบทเรียนในหัวข้อ “สุข[ภาพ]ระยะท้าย” ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้มีการแบ่งปันภาพถ่ายเกี่ยวกับการเจ็บป่วยเรื้อรัง เจ็บป่วยระยะท้าย และความตาย ในแง่มุมเชิงบวก สร้างสรรค์ และเกิดพลังใจ โดยเป็นภาพถ่ายแบบอิสระ ที่ไม่จำกัดมุมมองหรือการตีความ ถือเป็นโอกาสที่ดียิ่งในการนำมาถ่ายทอดสู่สังคม

คณะทำงานได้ถอดบทเรียน โดยการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ภาพถ่ายจำนวน 40 ภาพจากผู้ส่ง 17 ท่าน ในระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2558 โดยทุกภาพถ่ายและเรื่องราว ได้รับการอนุญาตจากผู้ส่งภาพ ที่ยินดีเปิดเผยประสบการณ์จริง ซึ่งถูกร้อยเรียงเป็นสมุดภาพออกสู่สายตาของทุกท่านในขณะนี้ จึงหวังอย่างยิ่งว่า สมุดภาพฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการเปิดประสบการณ์ สร้างแรงบันดาลใจ และจุดประกายความตระหนักในเชิงบวกต่อสุขภาวะระยะท้ายในสังคม

หากสนใจข้อมูลเพิ่มเติม ท่านสามารถติดตามกิจกรรมของ Pal2Know และเป็นส่วนหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสังคมได้ที่ <https://www.facebook.com/pal2know> หรือ

 <http://www.gotoknow.org/posts/554364>

คณะทำงาน
กันยายน 2558

สารบัญ

	หน้า
สุข[ภาพ]ระยะท้าย	1
ภาพสะท้อนระบบและวิธีการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย	3
ในโอบอ้อมแห่งสังขะ	: เอกภพ สิทธิวรรณธนะ 4
องค์รวม	: เต็มศักดิ์ พึ่งรัศมี 5
บั้งสกุลเป็น บั้งสกุลตาย	: รัชวรรณ พลศักดิ์ 6
ฝ้ายผูกแขน	: รัชวรรณ พลศักดิ์ 7
เวลากับใบหน้า	: รัชวรรณ พลศักดิ์ 8
กระต๊อบขวัญแม่	: รัชวรรณ พลศักดิ์ 9
Release/Relieve	: ธารินทร์ เพ็ญวรรณ 10
ยับเยิน..ยอดเยี่ยม	: เต็มศักดิ์ พึ่งรัศมี 11
แม่หันทางจะห่างไกล เราไม่หวั่น	: ไพรินทร์ สมบัติ 12
หัวใจเสียงสุดท้าย	: วิมลนันท์ ททรัพย์วราชัย 13
ประทับไว้ในใจแม่	: สุธีรา พิมพ์รส 14
ขอกอดหน่อย	: เสาวนีย์ ชาวกระโทก 15
ความสุขสงบที่เลือกได้	: โศรดา หาวารี 16
วางใจเพราะเปิดใจ	: อภิขญา วรพันธ์ 17
ภาพความประทับใจของครอบครัว	21
ไออุ่น	: ขวัญฤทัย ภูถวิล 22
ลัมผัส ... มหัศจรรย์	: อภิขญา วรพันธ์ 23
แม่ ... อยู่กับลูกนะคะ	: อภิขญา วรพันธ์ 24

สารบัญ

	หน้า
Super Hero ก็ป่วยได้	: อภิขญา วรพันธ์ 26
ลัทธิของเรา ... เท่าเทียมกัน	: อภิขญา วรพันธ์ 27
Life is beautiful	: วรณดา คักดีจำปา 28
สนุกสนาน ... ได้ทุกระยะ	: อภิขญา วรพันธ์ 29
ชีวิต ... เราเลือกได้	: อภิขญา วรพันธ์ 30
มหาสมบัติ	: อภิขญา วรพันธ์ 32
ยาใจของทวด	: กนกธร เพ็ญศรี 33
ช่วงสุดท้ายของชีวิต	: ตึกตา 34
ภาพมหัศจรรย์	: อภิขญา วรพันธ์ 36
ดัชนีชีวิต	: อภิขญา วรพันธ์ 38
ภาพความประทับใจของผู้ดูแลสัตว์เลี้ยง	41
เสียใจแต่ไม่เสียดาย	: สุทิตา เจษฎารมย์ 42
คิดถึงเคโมะ	: วันชมพูนุ บุญทวงษ์ 43
ภาพเชิงสัญลักษณ์	45
หมุนไปตามเวลา	: วันวิสาข์ 46
ใกล้โรยรา แต่ สง่างาม	: รัชวรรณ พลศักดิ์ 47
จุดยึดเดียวกัน	: รัชวรรณ พลศักดิ์ 48
กุหลาบพวงเดียวกัน	: รัชวรรณ พลศักดิ์ 49
บทส่งท้าย	51

สุข[ภาพ]ระยะท้าย

ช่วงวาระสุดท้ายเป็นสัจนิรันดร์ที่เกิดขึ้นกับสรรพชีวิตในโลกนี้ ที่ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตใดๆ ย่อมต้องเผชิญก่อนการสิ้นชีวิต สูญไปตามวาระที่แตกต่างกัน การเพ่งพินิจถึงความจริงข้อนี้ บางครั้งอาจถูกมองในแง่เศร้าโศก สูญเสีย สลดหดหู่ เป็นทุกข์ที่ไม่มีใครอยากพบเจอหรือเผชิญกับความจริงอย่างตรงไปตรงมา

หากแต่การพิจารณาอย่างแยบคาย รอบด้าน เปิดใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างซื่อตรง เปิดรับประสบการณ์ให้ผ่านเข้ามา ด้วยความรู้สึกที่พร้อมจะเรียนรู้ชีวิต เมื่อนั้น ความงาม ความสุขก็จะปรากฏให้เห็น

ดังเช่นการเจ็บป่วยระยะท้าย ซึ่งเป็นภาวะที่ผู้ป่วย ญาติ และคนใกล้ชิดรอบข้างต้องเผชิญกับหลายเหตุการณ์ที่เข้ามาในชีวิต มีหลายสิ่งไม่เคยเจอมาก่อน ต้องปรับตัว ปรับกายใจและวิถีชีวิต ด้วยสภาพจิตใจที่ต้องใช้ความเข้มแข็งและเรียนรู้ที่จะอยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นให้ดีที่สุด ไม่ว่าจะต้องใช้ความพยายามยากเย็นเพียงใด แต่หากใช้ใจที่พิจารณาในเชิงบวก จะพบว่ามิหลาย

เหตุการณ์ หลายช่วงเวลา ที่เมื่อมองย้อนกลับไป ได้มอบร่องรอยความทรงจำดีๆ ที่เกิดขึ้นให้กับผู้ป่วย และครอบครัว และบางครั้ง นำไปสู่เรื่องราวความประทับใจอันลึกซึ้ง และเป็นความสุขที่พลันเกิดขึ้น โดยคาดไม่ถึง ในจังหวะหนึ่งของช่วงชีวิตเหล่านั้น

...นี่คือ ความสวยงามของชีวิต ที่เกิดขึ้นได้แม้ระหว่างการเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือในช่วงปลายทางของการเจ็บป่วยระยะท้าย เช่นเดียวกันกับการมองเห็นสรรพสิ่งเชื่อมโยงกับชีวิตและความตายในเชิงบวก

การถอดบทเรียนฉบับนี้ ได้นำเสนอความสวยงามดังกล่าว ที่ถูกบันทึกเอาไว้โดยแพทย์ พยาบาล ญาติผู้ป่วย บุคคลทั่วไป หรือแม้แต่ด้วยตัวผู้ป่วยเอง จำนวน 17 ท่าน ในรูปแบบของ “ภาพถ่าย” ที่บรรจุเรื่องราวของฉากชีวิต และสัญลักษณ์ที่ซ่อนความงามไว้ในภาพแต่ละภาพ สื่อความหมายถึงระยะสุดท้ายของชีวิต การเจ็บป่วย และความตายในเชิงบวก ภาพดังกล่าวถูกจัดหมวดหมู่ ตามลักษณะการสื่อความหมายของเหตุการณ์และอารมณ์ของภาพเป็น 4 หมวด ได้แก่ หมวดระบบและวิธีการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย, หมวดความประทับใจของครอบครัว, หมวดความประทับใจของผู้ดูแลส่วนตัวเลี้ยง และหมวดภาพเชิงสัญลักษณ์

สิ่งเหล่านี้คือความทรงจำที่มีคุณค่าและมีความหมาย ทุกครั้งที่ทอดสายตามองลึกลงไป ในภาพซึ่งเกิดขึ้นจากการกดชัตเตอร์ด้วยใจที่เบิกบาน และสงบลึกซึ้ง

ไม่ว่าจะเป็นรอยยิ้ม คราบน้ำตา เสียงหัวเราะ หรือความตื่นตันใจ
พวกเขาได้สะท้อนความงดงามไว้ในภาพถ่ายเหล่านี้แล้ว ...ตลอดไป

ภาพสะท้อนระบบ และวิธีการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย

ภาพในหมวดระบบและวิธีการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย เป็นการรวบรวมภาพที่เกี่ยวข้องกับส่วนหนึ่งของการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย ในระบบสาธารณสุขตามบริบทประเทศไทย ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งทีมรักษา ครอบครัว ชุมชน พระสงฆ์ ที่มีวิถีทางเลือก แนวทางดูแลรักษาในแบบที่แตกต่างกัน แต่เป็นไปเพื่อการดูแลรักษาผู้ป่วย เยียวยาจิตใจครอบครัวผู้อยู่เบื้องหลัง สะท้อนความสัมพันธ์ที่ปรารถนาดีระหว่างผู้รักษาและญาติ รวมทั้งเหตุการณ์น่าประทับใจที่เกิดขึ้นระหว่างเส้นทางการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังและผู้ป่วยระยะท้าย

ลำดับที่ 1

ชื่อภาพ : ใบโอบอ้อมแห่งสังขะ

โดย : เอกภพ สิทธิวรรณะ

คำอธิบาย

แม้พระสงฆ์รูปนี้จะเป็นมือใหม่ในทีมดูแลผู้ป่วยระยะท้ายและนี่คือการเยี่ยมครั้งแรกของท่าน แต่สัมผัสและการให้กำลังใจอย่างอ่อนโยนก็ทำผู้ป่วยรู้สึกดีขึ้น ในขณะที่พยาบาลชุมชนและจิตอาสาที่รู้สึกมีกำลังใจและเบิกบาน

หนึ่งในภาพประทับใจในโครงการ "สังขะกับการดูแลผู้ป่วย" เครือข่ายพุทธิกา ถ่ายที่ ต.ห้วยทราย จ.เชียงใหม่ นำเยี่ยมโดยทีม Home Health Care โรงพยาบาลนครพิงค์

12 สิงหาคม 2555

ลำดับที่ 2

ชื่อภาพ : องค์กรรวม

โดย : เต็มศักดิ์ พึ่งรัมย์

คำอธิบาย

เมื่อปี พ.ศ. 2552 ผมไปดูงานที่วัดคำประมงกับทีมสปสช. ตอนที่กำลังเดินขึ้นตึกพักผู้ป่วย ก็มองเห็นสิ่งของที่ไม่น่าจะมาอยู่ด้วยกัน คือ ถังออกซิเจน ตู้โทรศัพท์ที่มีป้ายวัด แก้วอี๋ปรับหนักฟิง ซึ่งตอนแรกผมคิดถึงเตียงตรวจภายในด้วยซ้ำ และแก้วอี๋รับแขก มันบ่งบอกถึงระบบการดูแลผู้ป่วย ระยะท้ายของที่นี่จริงๆ

ลำดับที่ 3

ชื่อภาพ : บังสกุลเป็น บังสกุลตาย
โดย : ธีรพรรณ พลศักดิ์

คำอธิบาย

หากจะสิ้นวาระของพ่อจริงๆ หนูขอทำบางสิ่งตามคำแนะนำของผู้เฒ่าผู้แก่ที่บอกให้บังสกุล เป็น บังสกุลตาย หากวาระสุดท้ายยังไม่ถึงก็จะมีชีวิตฟื้นกลับมา แต่หากเป็นวาระสุดท้ายแล้ว ก็จะจากไป ด้วยการคลุมตัวด้วยผ้าขาวในขณะที่หลวงพ่อสวดมนต์ต่ออายุ

แต่... พ่อไม่ฟื้นกลับมา เสียแล้ว

ลำดับที่ 4

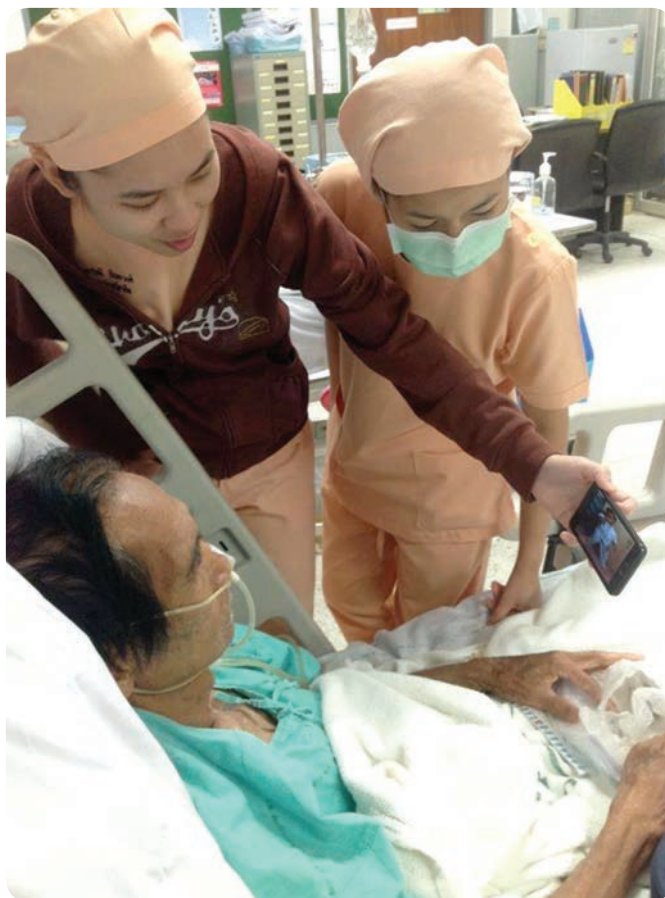

ชื่อภาพ : ฟ้ายพุกแขวน
โดย : ธีวรรณ พลศักดิ์

คำอธิบาย

ทุก 3 เดือน เราจะนิมนต์พระอาจารย์มาช่วยพรมน้ำมนต์ให้คนไข้ของเรา ญาติคนไข้เพียงนี้เอ่ยกับพระอาจารย์ว่า "เอาฝ้ายพุกแขวนต่ออายุให้มันด้วยเถิดหลวงพ่อ"

ลำดับที่ 5

ชื่อภาพ : เวลากับใบหน้า
โดย : รัชวรรณ พลศักดิ์

คำอธิบาย

เมื่อหลานตัวเล็กๆไม่สามารถเข้ามาเยี่ยมคุณตาในไอชียูได้ จึงอัดคลิปวิดีโอส่งให้พยาบาลให้ช่วยเอาให้คุณตาดู และขอ Facetime พูดคุยกับคุณตา เล่นเอาพยาบาลน้ำตาคลอเบา

ลำดับที่ 6

ชื่อภาพ : กระติบขัวแม่
โดย : ธันวรรณ พลศักดิ์

คำอธิบาย

ลูกสาวคนไข้ขออนุญาตนำกระติบข้าวมาไว้ใกล้ๆ แม่ เพราะได้ทำพิธีนำขวัญของแม่ลงไว้ในกระติบข้าวใบนี้

ลำดับที่ 7

ชื่อภาพ : Release/Relieve
โดย : ธาสิรินทร์ เพ็ญวรรณ

คำอธิบาย

ทารกแรกเกิดบนเตียงในแผนก NICU มีความผิดปกติที่พบตั้งแต่ตอนมาฝากครรภ์ หลายอย่าง หัวใจดวงน้อยเต้นอย่างแผ่วเบา เป็นจังหวะอยู่นอกตัว เนื่องจากหลังการผ่าตัดเกิดภาวะแทรกซ้อนจนไม่สามารถปิดช่องอกได้ แพ่ง condo ด้านข้างคือยาหลายชนิดที่ไหลไปรวมกันในร่างของทารกน้อย

พ่อแม่รับทราบดีแต่แรกว่าลูกของตนไม่อาจอยู่โดยปราศจากยาทั้งหมดนั้นได้ รู้ดีว่าสิ่งแรกที่ลูกได้รับรู้นับแต่ลืมตาดูโลกคือ ความเจ็บปวดที่ต้องถูกผ่าตัดเปิดช่องอกและสอดใส่ท่อหลายอย่าง และรู้ดีเป็นที่สุดว่าอาการของลูกจะไม่ดีขึ้นไปกว่านี้ สิ่งที่ทำให้พวกเขายังลังเลคือปุและยาที่ไม่เคยมาเห็นสภาพหลานได้ขอไว้ว่าให้ยื้อชีวิตหลานไว้ให้นานที่สุด

หลังจากการคุยกับพ่อแม่ยาวนานหลายครั้ง มารดาตัดสินใจว่าไม่อยากจะให้ลูกต้องทรมานอีกต่อไป สิ่งที่ทำทาง ward และ team palliative care ทำคือปรับยาแก้ปวดเพื่อให้มั่นใจว่าชีวิตดวงน้อยนี้จะไม่ต้องทนเจ็บอีกต่อไป เชิญพระสงฆ์มาทำพิธีกรรมทางศาสนา แต่งตัวให้เด็กน้อยอย่างตั้งใจ พร้อมกับจัดให้มารดาได้อุ้มบุตรไว้ในอก สายระโยงระยางจากแพ่ง condo ค่อยๆ ถูกปลดออกทีละเส้นๆ เมื่อถึงเส้นสุดท้ายทุกคนรู้ดีว่ามีนัยหมายถึงอะไร

ไม่มีใครไปเร่งเร้าช่วงเวลาสุดท้ายของพ่อแม่ลูก พวกเขาอยู่ด้วยกันเงียบๆ น้ำตาคลอ และนั่นก็เป็นภาพสุดท้ายของครอบครัวนี้ที่ผมจำได้

รวมไปถึงหยาดน้ำตาที่เอ่อท้นใบหน้าของผมเองเช่นกัน

ลำดับที่ 8

คลินิกผู้ป่วย
รพ. สภากาชาดจันทบุรี
โทร. 074-451756

การรับประทานยานอนหลับ
ยานอนหลับ (10 มิลลิกรัม 1 ครั้งต่อวัน) รับประทาน 1 ครั้ง เวลา 06.00, 10.00, 14.00, 18.00, 22.00 น.
อีกยี่ห้อหนึ่งชื่อ ไซโรปรานอนหลับ รับประทาน 1-2 ครั้ง เวลา ทุก ๆ ชั่วโมง

ตารางการรับประทานยานอนหลับ

วันที่	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	24.00	01.00	02.00	03.00	
1	/																						
2	/																						
3	/																						
4	/																						
5	/																						
6	/																						
7	/																						
8	/																						
9	/																						
10	/																						
11	/																						
12	/																						
13	/																						
14	/																						
15	/																						
16	/																						
17	/																						
18	/																						
19	/																						
20	/																						
21	/																						
22	/																						
23	/																						
24	/																						
25	/																						
26	/																						
27	/																						
28	/																						
29	/																						
30	/																						
31	/																						
1	/																						
2	/																						
3	/																						
4	/																						
5	/																						
6	/																						
7	/																						
8	/																						
9	/																						

หมายเหตุ : * กรุณานำยาชนิดนี้มาให้เจ้าหน้าที่หมด และนับจำนวนยานอนหลับที่เหลือ ขวด
* คืนใบบันทึกพร้อมบัตรนัด

ชื่อภาพ : ยับเยิน..ยอดเยี่ยม

โดย : เต็มศักดิ์ พึ่งรัตย์

คำอธิบาย

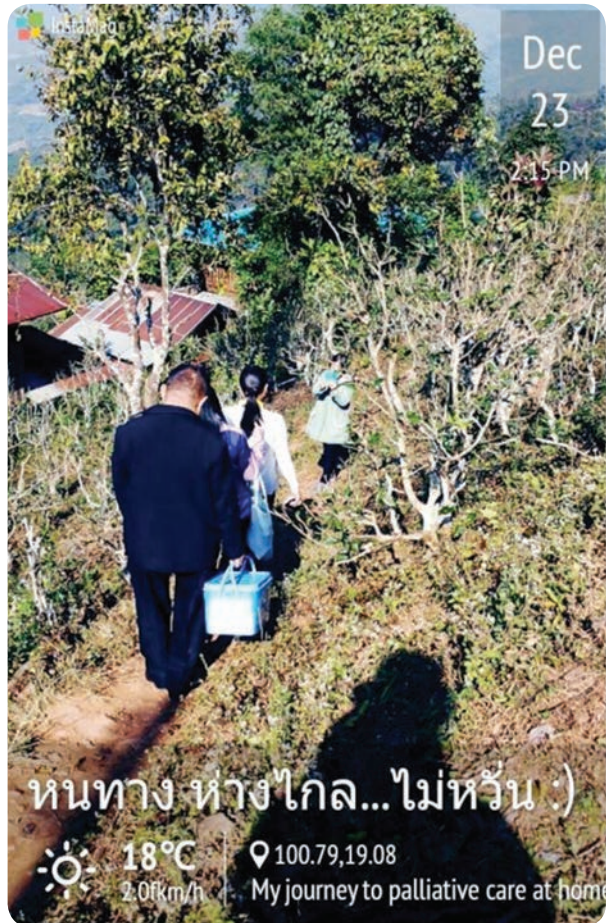
ญาติผู้ป่วยที่เป็นหญิงชาวบ้านธรรมดาๆ ค่อยๆ หยิบกระดาษที่พับเก็บไว้ในกระเป๋าเสื้อออกมาแล้วคลี่ออกอย่างทะนุถนอม ก่อนยื่นให้ผม เมื่อผมถามถึงแบบบันทึกการรับประทานยาระงับปวดของผู้ป่วย ซึ่งจะช่วยแพทย์สามารถปรับยาได้เหมาะสมกับอาการปวดของผู้ป่วยมากที่สุด

สภาพกระดาษยับเยิน มีรอยแปะชอมหลายจุด แสดงว่าผ่านมือมาอย่างโชกโชก และบ่งบอกถึง 'ความใส่ใจ ตั้งใจ' อย่างยอดเยี่ยมของผู้ดูแลผู้ป่วยคนนี้

ผมเชื่ออย่างสนิทใจในข้อมูลที่ได้ ว่าเป็นการบันทึกข้างเตียงตลอด 24 ชม. ที่เขาเฝ้าดูแลจริง ต่างจากในบางครั้งที่แบบบันทึกสะอาดตา ดูเขียนเป็นระเบียบ ลายมือเรียบร้อยหมึกสม่ำเสมอ ไม่มีร่องรอยแก้ไข ซึ่งทำให้ผมจับได้ว่า เพิ่งมานั่งเขียนเอาตรงหน้าห้องตรวจนี้เอง

ลำดับที่ 9

ชื่อภาพ : แม่หนทางจะห่างไกล เราไม่หวั่น
โดย : ไพโรจน์ สมบัติ

คำอธิบาย

การดูแลแบบประคับประคองในผู้ป่วยระยะท้าย @ Home "แม่หนทางจะห่างไกล เราไม่หวั่น" ...กับความทรงจำดีๆ กับบริบทพื้นที่หมู่บ้านสกาดกลาง บนดอยสกาด อำเภอป่าจึง จังหวัดน่าน ค่ะ

ชื่อภาพ : หัวใจเสียงสุดท้าย
โดย : วิมลนันทน์ ทรัพย์วราชัย

คำอธิบาย

การดูแลวาระสุดท้ายในชุมชน มีวิธีหนึ่งที่จะรู้ว่าผู้ป่วยได้จากเราไปอย่างสงบ คือ ให้ลูกหลานใช้หูแนบกับหน้าอกซ้ายเพื่อแน่ใจว่า เสียงหัวใจเต้นครั้งสุดท้ายได้เงียบหายไปแล้ว

ลำดับที่ 11

ชื่อภาพ : ประทับไว้ใใจแม่
โดย : สุธีรา พิมพ์รส

คำอธิบาย

รอยแต้ำน้อยน้อยของไทฟ้า พิมพ์ประทับแดนหล้า ณ กาลสมัย
ยลเหนี่ยวดวงกลมเป็อนชลนัยน์ เที่ยวยาดวงหทัยยามท้อทารุณ
โดย ก่อพงษ์ พงษ์พรชาญวิรัช

ลำดับที่ 12

ชื่อภาพ : ขอกอดหน่อย

โดย : เสาวนีย์ ชาวกระโทก

คำอธิบาย

ณ ค่ายธรรมชาตินำบัด ดิฉันเป็นพยาบาลไปประจำที่ค่าย สามวันสองคืนที่ได้อยู่ด้วยกันไม่ได้พูดคุยซักเท่าไร พอถึงวันสุดท้าย น้องคนในภาพเข้ามาบอกว่า ขอกอดหน่อย เราก็ให้แต่โดยดี แล้วเธอก็ขโมยหอมแก้มพอดใหญ่ เด็กในภาพเธอมาเป็นญาติคนไข้ที่ทางค่ายสนับสนุนให้ผู้ป่วยมะเร็งพาญาติมาร่วมเรียนรู้ด้วยได้ เธอมากับพ่อของเธอ

...พ่อของเธอป่วยเป็นมะเร็งปอดระยะสุดท้าย

ลำดับที่ 13

ชื่อภาพ : ความสุขสงบที่เลือกได้
โดย : โศรธา ทาวารี

คำอธิบาย

คุณแม่ชื่อบุญธรรม วิสิทธิ์ภาค เป็นมะเร็งที่โคนลิ้น ระยะเวลานับจากที่ทราบว่าเป็นมะเร็งจนถึงเสียชีวิต 9 เดือน เจ็ดเดือนแรกเป็นช่วงที่คุณแม่ทรมาณมาก แต่หลังจากที่ได้พบทีมแพทย์ palliative ของ รพ.จุฬาฯ ที่เข้ามาพูดคุยให้ลูกๆ ฟังถึงความทรมาณของคุณแม่แล้วแนะนำวิธีการตายอย่างสงบเราก็นำคุณแม่กลับบ้าน โดยมีคุณหมอให้คำแนะนำสอนวิธีการล้างแผล ฉีดยาระงับปวดยานอนหลับได้ผิวหนัง ทำให้คุณแม่สงบมีความสุขกับลูกและหลาน นิมนต์พระเดินเข้าบ้านได้ ใส่บาตรทุกเช้าแล้วแต่ท่านจะสามารถทำได้ เปิดธรรมะและบทสวดมนต์ให้ฟังทั้งวัน ได้ยินจนกระทั่งหลับไป

และท่านก็จากไปด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มมีความสุข จากก่อนหน้าที่ต้องทำคีโมและฉายแสง รวมทั้งการผ่าตัดและการไปกลับที่ รพ.ที่มีความทรมาณมาก รวมทั้งแผลบริเวณใต้คางที่ใหญ่มากเกือบจะกินเข้าไปถึงหลอดเลือดดำใหญ่และต้องไป รพ.เพื่อล้างแผลทุกวัน

ลำดับที่ 14

ชื่อภาพ : วางใจเพราะปิดใจ
โดย : อภิชนา วรพันธ์

Weight 15 kg, Ht 101 cm, BSA 0.65

Protocol assignment

Histology	Stage I	Stage II	Stage III	Stage IV
Favorable histology (FH)	Regimen E	Regimen E	Regimen D	Regimen D
Focal anaplasia	Regimen E	Regimen D	Regimen D	Regimen D
Diffuse anaplasia	Regimen E	Regimen D	Regimen D	Regimen D
Clear cell sarcoma (CCSK)	Regimen I	Regimen I	Regimen I	Regimen I
Rhabdoid tumor (RTK)	←	Regimen RTK	Regimen I	Regimen I
Unfavorable histology (UH)	←	Regimen ICE-VDA	→	→

Regimen E
for Stage I (FH or anaplastic) & Stage II (FH)

Wk	Year 254_ Date & Mo	Chemo & dose (mg)
0		A
1		V
2		V
3		A V
4		V
5		V
6		A V
7		V
8		V
9		A V
10		V
11		A V*
12		A V*
13		A V*
14		A V*
15		A V*
16		A V*
17		A V*
18		A V*
19		A V*
20		A V*

Regimen D
for Stage III-IV (FH) & Stage II-IV (focal anaplasia)

Wk	Year 254_ Date & Mo	Chemo & dose (mg/kg/dose)
30	10/1/51	A V*
31		
32		
33	10/1/51	D* V*
34		
35		
36	10/1/51	A V*
37		
38		
39	10/1/51	D* V*
40		
41		
42	10/1/51	A V*
43		
44		
45	10/1/51	D* V*
46		
47		
48	10/1/51	A V*
49		
50		
51	10/1/51	D* V*
52		
53		
54	10/1/51	A V*
55		
56		

Wk 0 = within 5 day post-op nephrectomy
Wk 1 = day 7 post-op nephrectomy

A = Actinomycin D 0.045 mg/kg IV
V = Vincristine 0.05 mg/kg IV
V* = Vincristine 0.065 mg/kg IV
D = Doxorubicin 1.5 mg/kg IV
D* = Doxorubicin 1.0 mg/kg IV
XRT = Radiation therapy

Note: Age < 12 mo use half dose (kg)
Wt > 30 kg use dose per M²
Vincristine 0.065mg/kg = 1.5mg/M² max 2 mg
Doxorubicin 1 mg/kg = 30 mg/M²

คำอธิบาย

หลังจากให้เคมีบำบัดคอร์สแรกจบแล้ว แม่ได้คุยกับคุณหมอที่ดูแลคนใหม่เรื่องแนวทางการรักษา ว่ามีทางใดบ้าง และแม่ก็ตัดสินใจที่จะเลือกการให้เคมีบำบัดคอร์สที่ 2 ต่ออีก โดยไม่สนใจเรื่องการปลูกถ่ายไขกระดูก (Bone Marrow Transplant)

และเมื่อคุณหมอเห็นว่า แม่ทำตารางเพื่อบันทึกผลการตรวจ

เลือดของลูกมาตลอด 6 เดือน และจะตรวจละเอียดการให้เคมีบำบัดทุกๆ ครั้ง พอจะเริ่มให้เคมีบำบัดคอร์สที่ 2 วันที่คุณหมอมารound Ward แม่ได้ยื่นคุณหมอบอกคุณหมอประจำออร์ว่า “ให้ถ่ายสำเนา Protocol ให้คุณแม่ด้วย”

หลังจากนั้นราว 10 นาที แม่จึงได้เอกสารฉบับดังกล่าวมา

การที่ญาติผู้ป่วยหรือตัวผู้ป่วยจะมีความรู้สึก “วางใจ” ผู้ให้การรักษานั้น ส่วนหนึ่งก็เพราะผู้ให้การรักษา “เปิดใจ” ที่จะฟัง เปิดใจที่จะทำความรู้จักตัวตนของญาติและตัวผู้ป่วยว่าแต่ละคนเป็นอย่างไร ต้องการอะไร อยากทราบรายละเอียดของโรคและการรักษาอย่างน้อยขนาดไหน

หากผู้ให้การรักษาสมาารถอบสนองสิ่งต่างๆ ในขอบเขตที่เหมาะสมได้ ความวางใจของของญาติและตัวผู้ป่วยที่มีต่อผู้ให้การรักษาก็จะเริ่มขึ้น และดำเนินต่อไป

24 พ.ค. 58

สรุปการสื่อความหมายของภาพสะท้อนระบบและวิธีการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย

ภาพในหมวดระบบและวิธีการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย เป็นภาพถ่ายเกี่ยวกับวิธีการดูแล แนวทางการเลือกรักษา อุปกรณ์เทคโนโลยีในการรักษาเยียวยา วิธีชีวิตช่วงบั้นปลาย วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ความรักและเอาใจใส่ของญาติต่อผู้ป่วย ความตื่นตันใจ และความรู้สึกของผู้คน ต่อการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลรักษาเยียวยาผู้ป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งผลสานกับบ้านและชุมชน โดยถูกถ่ายทอดในเชิงบวก หรือเปิดใจเรียนรู้และเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น ดังเช่น

1. ภาพสะท้อนความร่วมมือของบุคคลต่างบทบาท ทั้งทีมรักษา ครอบครัว และพระสงฆ์ในการดูแลผู้ป่วยด้วยความห่วงใย (ในโอบอ้อมแห่งสังฆะ โดย เอกภพ สิทธิวรรณธนะ หน้า 4)
2. ภาพอุปกรณ์การดูแลรักษา เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สะท้อนความคิดที่ใส่ใจดูแลผู้ป่วยและญาติไปพร้อมกัน (องค์รวม โดย เต็มศักดิ์ พึ่งรัศมี หน้า 5 และ เวลากับใบหน้า โดย รัชวรรณ พลศักดิ์ หน้า 8)
3. ภาพความเชื่อ ความศรัทธาพื้นบ้านผ่านการมองของทีมรักษาที่ยอมรับ เข้าใจจิตวิญญาณของญาติผู้ป่วยและวิถีชุมชน โดยเปิดโอกาสและให้พื้นที่แก่ญาติ ในการแสดงความห่วงใย ผ่านการจัดพิธีกรรมทางศาสนา และจัดวางสิ่งที่ศรัทธาเพื่อคุ้มครองผู้ป่วย ทำให้ช่วยเยียวยาจิตใจของญาติได้ (บังสกุลเป็น บังสกุลตาย หน้า 6, ฝ่ายผูกแขน หน้า 7 และกระต๊อบขวัญแม่ หน้า 9 โดย รัชวรรณ พลศักดิ์)
4. ภาพที่สะท้อนถึงการทำความเข้าใจ ยอมรับการตัดสินใจของญาติ เห็นอกเห็นใจ และให้พื้นที่ส่วนตัวในการแสดงความรู้สึกร่วมกันของครอบครัว (Release/Relieve โดย ธารินทร์ เพ็ญวรรณ หน้า 10)
5. ภาพที่สะท้อนความสำคัญของการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางช่วยเหลือให้ผู้ป่วยและญาติได้มีทางเลือกในการตัดสินใจ (ความสุขสงบที่เลือกได้ โดย ไครดา ทาวารี หน้า 16) ในขณะเดียวกัน การให้ข้อมูลก็เป็นการแสดงถึงการเอาใจใส่ การพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่ญาติต้องการ นำไปสู่ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์อันดีในการรักษา และทำให้ในสิ่งที่ญาติต้องการอย่างแท้จริง (วางใจเพราะเปิดใจ โดย อภิษฎา วรพันธ์ หน้า 17)
6. ภาพสะท้อนคุณค่าและการชื่นชมสิ่งดีๆ ในการดูแลผู้ป่วยของญาติ (ยับเยิน ...ยอดเยี่ยม โดย เต็มศักดิ์ พึ่งรัศมี หน้า 11)
7. ภาพสะท้อนการทำงานเพื่อผู้ป่วยด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเท ตระหนักในคุณค่าสิ่งที่ทำ แม้ต้องเจอความลำบาก (แม่หนทางจะห่างไกลเราไม่หวั่น โดย ไพรินทร์ สมบัติ หน้า 12)

8. ภาพแสดงวิธีการของชุมชนในการตรวจสอบการเสียชีวิตอย่างใกล้ชิดของคนในครอบครัว ทำให้เรื่องการตายเป็นสิ่งที่กลมกลืนไปกับวิถีชุมชน โดยที่ทีมรักษาสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ยอมรับ และเข้าใจคุณค่าความหมายที่เกิดขึ้น (**หัวใจเสียงสุดท้าย โดย วิมลนันท์ ทรัพย์วราชัย หน้า 13**)
9. ภาพสะท้อนความเข้าใจในจิตวิญญาณของญาติผู้ป่วยของทีมรักษา และช่วยให้ญาติเก็บความทรงจำที่ดีครั้งสุดท้ายก่อนผู้ป่วยจากไป (**ประทับใจไว้ในใจแม่ โดย สุธีรา พิมพ์รส หน้า 14**)
10. ภาพสะท้อนมิตรไมตรีระหว่างทีมรักษาและญาติในช่วงเวลาการเยียวยาผู้ป่วย (**ชอกอดหน่อย โดย เสาวนีย์ ชาวกระโทก หน้า 15**)

ภาพเหล่านี้สะท้อนไปถึงความคิด ความรู้สึก การกระทำของญาติ บุคลากร ผู้ป่วย รวมไปถึงบทบาทของสถาบันทางศาสนา ที่มีจุดร่วมเดียวกัน คือ เป็นไปเพื่อการทำให้บุคคลที่รัก คนไข้ ญาติโยม หรือเพื่อนมนุษย์มีความสบายทางกายและมีความสุขทางใจ ภายใต้ระบบการดูแลรักษาที่เกี่ยวข้องกับโรงพยาบาล มีระบบการดูแลผู้ป่วยที่ซับซ้อนด้วยใจ เป็นองค์รวม และร่วมชุมชน บุคคลที่ดำรงบทบาทต่างกันได้ โยงใย ปฏิสัมพันธ์ภายใต้บรรยากาศความห่วงใยปรารถนาดี เข้าถึงจิตวิญญาณ เพื่อประคับประคองให้ใครคนหนึ่ง อยู่กับโรคที่เป็นได้อย่างมีความสุขมากที่สุด ตามวิถีทางของแต่ละคน เยียวยาไปตามกระบวนการ และสะท้อนภาพผู้ป่วยที่จากไปอย่างสงบเมื่อถึงเวลา ส่วนคนที่อยู่เบื้องหลังก็ได้ใช้ความรักในการดูแลบุคคลที่เป็นที่รักอย่างดีที่สุด และผ่านสิ่งนี้ไปพร้อมบทเรียนชีวิต

ภาพความประทับใจของครอบครัว

ภาพในหมวดความประทับใจของครอบครัว บอกเล่าเรื่องราวความรัก ความผูกพัน ความห่วงใยระหว่างกันของผู้ป่วยและครอบครัว แม้การเจ็บป่วยของบุคคลที่รักเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญ แต่ภาพถ่ายแต่ละภาพก็ได้สะท้อนถึงความรักความอบอุ่นที่มีพลัง และการดำเนินชีวิตอยู่กับโรคที่เป็นอย่างสงบ และเป็นสุข รวมไปถึงการค้นพบสิ่งดีๆ ระหว่างการเจ็บป่วย ดังที่จะนำเสนอต่อไป

ลำดับที่ 1

ชื่อภาพ : ไออุ่น

โดย : ขวัญฤทัย ภูทิวิล

คำอธิบาย

พ่อหนูป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย พึ่งตรวจพบเมื่อเดือนเมษา หมอบอกอยู่ได้อีก 6 เดือน ตั้งแต่นั้นมาหนูเฝ้านับวันเวลาตลอดเวลา จนมาถึงมกรา หนูฝันว่าพ่อมาหาหนูแต่มีคนมาตามพ่อไป พ่อบอกกับหนูว่า ขอเวลาอยู่กับลูกก่อนจะไม่มีเวลา

หนูตื่นมาน้ำตาไหล พอตตอนเช้าแม่โทรมาบอกว่าพ่อเข้า รพ. หนูถึงกับทรุด ตอนนี้อนุเรียนต่างจังหวัด หนูต้องเดินทางไปกลับดูแลพ่ออยู่ รพ.

ตอนนี้พ่อทรุดมาก ถ้าเป็นไปได้หนูขอป่วยแทนพ่อ

รักพ่อนะ

ลำดับที่ 2

ชื่อภาพ : สัมผัส ...มหัศจรรย์

โดย : อภิชนา วสพันธ์

คำอธิบาย

วันที่ธรรมชาติตัดใจ พอน้ำแอร์โทรศัพท์มาบอกว่าผ่าตัดเสร็จแล้ว แม่ไปรอรับธรรมชาติที่หน้าห้องผ่าตัดชั้นใน โดยที่น้ำแอร์มารับเข้าไป พอประตูห้องผ่าตัดเปิด แม่เห็นเจ้าหน้าที่เข็นเตียงที่ธรรมชาตินอนออกมาเพื่อพาไปนอนในห้องสังเกตอาการที่ติดกับห้องผ่าตัด

ณ เวลานั้นธรรมชาติน่าจะรู้สึกตัวแล้ว แต่คงลืมตาไม่ขึ้นด้วยฤทธิ์ยาสลบ ธรรมชาติได้แต่หลับตาครางเบาๆ ฮือๆ เจ็บๆ แต่ไม่ได้ร้องแบบโวยวายหรือร้องแผดเสียง เมื่อแม่ไปจับมือธรรมชาติแน่นๆ บีบ คลาย บีบ คลาย เป็นระยะๆ และพูดว่า “ธรรมชาติครับ คุณแม่นะลูก คุณแม่จับมือธรรมชาติอยู่นะ แม่อยู่ใกล้ๆ ธรรมชาติลูก”

ปรากฏว่าธรรมชาติหยุดครางทันที และจับมือแม่ไว้แน่น ทั้งๆที่ตายังปิดอยู่นั้นแหละ

แม่รู้สึกได้ว่า “สัมผัส” เป็นสิ่งสำคัญ ถึงไม่เห็น แต่ก็สามารถรับรู้ได้ จำเสียงได้ และ...สร้าง ความมั่นใจให้ธรรมชาติ เพราะธรรมชาติไม่ครางอีกเลย จับมือแม่และหลับไปในที่สุด

25 ม.ค. 58

ลำดับที่ 3

ชื่อภาพ : แม่ ...อยู่กับลูกนะคะ
โดย : อภิชนา วรพันธ์

คำอธิบาย

เมื่อลูกชายวัย 3 ปี 11 เดือน จะต้องไปอยู่โรงพยาบาลเพื่อผ่าตัด ให้เคมีบำบัด และฉายรังสี ถึงแม่จะไม่เคยทิ้งลูกให้ลูกอยู่คนเดียว อีกทั้งห้องพักจะเป็นแบบ 2 เตียง แต่ก็ยังมีบางช่วงที่แม่อยู่ด้วย แต่ลูกอาจจะ “ไม่เห็น” เช่น ช่วงที่แม่เข้าห้องน้ำ ฯลฯ

ครั้งแรก แม่ออกมาจากห้องน้ำ ก็เห็นธรรมชาตินอนกอดหมอน น้ำตาไหล สะอื้นกระซิกๆ พอแม่ถามว่าเป็นอะไร ธรรมชาติตอบว่า ธรรมชาติไม่เห็นแม่ ก็เลยร้องไห้

แม่จึงบอกธรรคว่า “แม่ไม่ทิ้งให้ธรรคอยู่เดียว ถ้าแม่จะออกไปไหนแม่ก็จะบอกลูกทุกครั้ง”

แม่บอกธรรคว่า “ปกติเวลาแม่ไปไหน ก็จะเอาโทรศัพท์ไปด้วยเสมอ ถ้าธรรคไม่เห็นตัวแม่ แต่เห็นโทรศัพท์วางไว้ที่พนักเก้าอี้บนของแม่ แสดงว่าแม่อยู่กับธรรคนะคะ เพียงแต่ธรรคมองไม่เห็น เพราะแม่อาจอยู่ในห้องน้ำ”

หลังจากนั้นธรรคก็จะคอยดูโทรศัพท์อยู่เสมอ ถ้าไม่เห็นแม่ ซึ่งแม่ก็เข้าห้องน้ำ ตากผ้าที่ระเบียง หรือทำอะไรได้สบายใจขึ้น ไม่ต้องทำแบบรีบๆ จนกระทั่งวันหนึ่งพอแม่อาบน้ำเสร็จออกมา จากห้องน้ำ ก็เห็นธรรคนอนน้ำตาไหลอยู่บนเตียง หันไปมองโทรศัพท์ก็ยังคงวางอยู่ที่พนักเก้าอี้ เป็นสัญลักษณ์ตามที่ตกลงกันไว้ พอแม่ถามธรรคว่าทำไมถึงร้องไห้ โทรศัพท์ก็วางอยู่นะ

ธรรคทำหน้างงๆ แต่พอยกตัวสูงขึ้นจึงมองเห็นโทรศัพท์ สรุปว่าหมอนข้างของธรรคบังโทรศัพท์ เลยมองไม่เห็น จึงคิดว่าแม่ไม่อยู่

เพื่อแก้ปัญหาเรื่องโทรศัพท์อาจอยู่ในตำแหน่งที่มองไม่เห็น แม่จึงไปซื้อถุงตาข่ายสำหรับใส่ไม้หนีบผ้ามาใส่โทรศัพท์ โดยจะแขวนไว้ที่ปลายเตียงของธรรค ในตำแหน่งเดียวกับป้ายชื่อ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่เห็นได้ง่ายที่สุด

ตั้งแต่นั้นมาธรรคก็ไม่เคยมีปัญหาเรื่องหา “แม่” ไม่เจออีกเลย

สัญลักษณ์ระหว่างเราแม่ลูก เห็นโทรศัพท์คือเห็นแม่ และสามารถสร้างความมั่นใจให้ลูกได้ว่า แม่อยู่กับลูกเสมอ

25 ม.ค. 58

ลำดับที่ 4

ชื่อภาพ : Super Hero ก็ป่วยได้
โดย : อภิชนา วรพันธ์

คำอธิบาย

Super Hero อย่างพวกเรา ก็ป่วยได้ ไม่ว่าจะเป็น Batman หรือ Superman หรือสารพัด Hero

ธรรมชาติในช่วงอายุ 3 ปี 10 เดือน จะชอบ Super Hero หลายๆ ประเภท ซึ่งเป็นช่วงที่ธรรมชาติต้องไปโรงพยาบาลเพื่อรักษาโรคอะไรก็ตาม แม่จึงหาชุด Super Hero ให้ธรรมชาติหลายๆ ชุด โดยจะให้ใส่เวลาไปโรงพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยให้ใส่เรื่อยๆ ตามที่ลูกต้องการ

ผลที่ตามมาคือ ธรรมชาติจะกระตือรือร้นที่จะไปโรงพยาบาลมาก พอทราบว่าวันไหนต้องไปโรงพยาบาลก็จะไปหยิบชุด Super Hero เตรียมไว้ล่วงหน้า ทั้งชุดที่จะใส่ไปโรงพยาบาล และชุดที่จะใส่กลับบ้าน

การไปโรงพยาบาลของธรรมชาติจึงเป็นเรื่องง่าย เป็นเรื่องสนุก และอยากให้ถึงวันไปโรงพยาบาลเร็วๆ

25 ม.ค. 58

ลำดับที่ 5

ชื่อภาพ : สิทธิของเรา ... เท่าเทียมกัน
โดย : อภิชนา วรพันธ์

คำอธิบาย

เด็กป่วย หรือเด็กปกติ ... ก็มีสิทธิเท่าเทียมกัน ทั้งการเที่ยว การกิน การเล่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าพ่อแม่ หรือผู้ดูแลจะให้สิทธิ หรือทอนสิทธิของเด็กมากน้อยขนาดไหน

การทอนสิทธิของเด็กนั้น อาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า ความห่วงใย

ในมุมมองของแม่นั้น ถ้าอยากให้ลูกรู้สึกว่าเป็นเด็กปกติ ก็ต้องดูแลแบบเด็กปกติ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะถ้าเราให้ความสำคัญกับโรคมามากเกินไป ไม่ว่าจะคิดอะไรก็จะเห็นแต่เรื่องโรคมามากเป็นอันดับแรก แต่ถ้าเราให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิต ลูกก็จะได้ใช้ชีวิต ได้ประสบการณ์ชีวิตอย่างเต็มที่และคุ้มค่า

25 ม.ค. 58

ลำดับที่ 6

ชื่อภาพ : Life is beautiful
โดย : วรสนา ศักดิ์จำปา

คำอธิบาย

ชีวิตสวยงามเสมอแม้ยามขึ้น และยามลง ...ภาพนี้เป็นช่วงเวลาแห่งความสุขอย่างที่ไม่คิดว่าจะรู้สึกอย่างนี้ได้ คุณสามีก็ดูท่าจะสนุกกับการได้โกนผม คุณภรรยา ก็สนุกกับการถ่ายเซลฟี่มองหน้าละยิ้มให้กันได้อย่างเป็นสุข ทั้งๆ ที่ ครั้งนี้เป็นมะเร็งรอบที่สาม ลามจากเต้านม ไปตับและกระดูกหน้าอก ...และสุดท้าย ลูกลามไปที่กระดูกสันหลัง และที่สมอง มีถึง 6 ก้อนทีเดียว

นับเป็นโชคที่ได้เคยฝึกปฏิบัติธรรมมาบ้าง ธรรมะโอสถ นี่สุดยอดมากๆ ค่ะที่สามารถทำให้เราสุขได้ในภาวะที่ควรจะถูกข่มทรมานจากความเจ็บป่วยระยะสุดท้าย

เรียกว่าเป็น “มหัศจรรย์แห่งพุทธะ” ก็ว่าได้

ลำดับที่ 7

ชื่อภาพ : สนุกสนาน ...ได้ทุกระยะ
โดย : อภิเชษฯ วรพันธ์

คำอธิบาย

การเล่นหรือการได้ทำอะไรสนุกๆ คือ ธรรมชาติของเด็ก แต่ในปัจจุบันเด็กหลายคน

อาจจะถูกบังคับให้ทำอะไรที่ผิดธรรมชาติ เพราะไม่ค่อยได้เล่น ไม่ค่อยได้ทำอะไรที่สนุกๆ เนื่องจากผู้ใหญ่อาจเห็นสิ่งอื่นสำคัญกว่า เช่น การเรียนพิเศษ เป็นต้น

ในเด็กป่วยนั้น ถึงแม้กายจะป่วย แต่ “ใจ” ของเด็กมักจะไม่น่าป่วยไปด้วย ถ้าสุขภาพไม่แย่มากจริงๆ เด็กจะยังเล่นได้ มีอารมณ์สนุกได้เสมอ ถึงแม้จะลุกไม่ไหวเดินไม่ได้ แต่ความสนุกสนานไม่จำเป็นต้องอาศัยร่างกายทุกส่วน

ภาพนี้ถ่ายรูปไว้เมื่อ 6 พ.ค. 56 ก่อนนั่งเดินทางไกล 12 วัน วันนั้นไปเยี่ยมน้องที่โรงพยาบาล เผอิญเหลือบไปเห็นเจ้าจิ้งจกน้อยนอนรอคอยเหยื่ออยู่บนเครื่องให้น้ำเกลือ (Infusion pump) โดยเจ้าของจิ้งจกยางจะให้คุณแม่เอามาวางไว้เพื่อรอตอนรับที่พยาบาลก็จะเปลี่ยนเวรเข้ามาดูน้ำเกลือ หรือเข้าดูความเรียบร้อย แล้วเจ้าของจิ้งจกก็จะสนุกสนานเวลาเห็นพี่พยาบาลตกใจ หรืออุทานอะไรตลกๆ

บอกแล้วไงคะ สนุกสนาน ...ได้ทุกระยะจริงๆ สนุกได้ไม่จำกัดโรค ไม่จำกัดเวลา
7 ก.พ. 58

ลำดับที่ 8

ชื่อภาพ : ชีวิต ... เราเลือกได้

โดย : อภิชนา วรพันธ์

คำอธิบาย

จากที่บ้านเรามี “มะเร็ง วรรณะ IV” เป็นเพื่อนกับลูกชายน้องวรรณมาตั้งแต่ลูกอายุ 3 ปี 10 เดือน จนปัจจุบัน (มี.ค. 58) วรรณอายุ 11 ปี 4 เดือน เราก็อายุด้วยกันด้วยดีตลอดมา มะเร็งกับลูกเราจึงเป็นเสมือนเงาซึ่งกันและกัน มีฉันก็มีเธอ มีเธอก็มีฉัน

แม้แต่ตัววรรณเองก็ยังเขียนเรียงความในวิชาภาษาไทยว่า “เพื่อนๆ ทราบดีไหมครับว่า ผมมีเพื่อนเป็นโรคชนิดหนึ่ง เขาเป็นเพื่อนกับผมมาประมาณเกือบ 7 ปี ตอนนี้เขาจะยังอยู่กับผมหรือไม่ ผมก็ไม่ทราบ แต่ ผมก็ไม่ได้แตกต่างจากคนอื่น ...”

และพอปี พ.ศ. 2555 เราก็เริ่มที่จะต้องมีเพื่อนร่วมบ้านคนใหม่เพิ่มมาอีกคน เพราะพี่แป๊ะ ซึ่งเป็นสามีหรือคุณพ่อของลูกเริ่มมีอาการไตวายเรื้อรัง หรือจะเรียกว่าไตซึ่เก็ยจทำงานก็ค้งได้ มี แนวน้มน้อยอย่างชัดเจนว่า จะต้องใช้ไตเทียมทำงานแทนในอนาคตอันใกล้นี้ ซึ่งพอ 21 ธ.ค. 56 พี่แป๊ะก็มีไตเทียมมาทำงานแทนของเดิมเป็นที่เรียบร้อย โดยจะต้องไปฟอกไตที่โรงพยาบาล 3 ครั้ง/สัปดาห์ ถ้าเป็นวันธรรมดาพอฟอกไตเสร็จพี่แป๊ะก็จะไปทำงานต่อ ไปทำงานที่ออฟฟิตบ้าง ไปต่างจังหวัดบ้าง แล้วแต่งงาน หากเป็นวันเสาร์ พอฟอกไตเสร็จก็พาลูกไปเที่ยวกันต่อในช่วงบ่าย

การที่เราเป็นโรคอะไร ก็เป็นไปแล้ว แก้ไขอย่างไรก็ค้งไม่ได้ จะไม่้อยากเป็นโรคก็ค้งไม่ได้ ณ ตอนนีสิ่งสำคัญกว่าการเป็นโรคอะไร น่าจะเป็น “เราจะใช้ชีวิตอย่างไร” มากกว่า เราอยากใช้ชีวิตแบบหดหู่ทุกๆวันหรืออยากจะใช้ชีวิตแบบมีความสุขในทุกๆ วัน

“เรา” เป็นผู้กำหนดทั้งสิ้น

บางครั้งเราอาจจะอยากเป็นยอดมนุษย์ หรือ Super Hero เราก็สามารถเป็นได้ แล้วแต่เราจะหาวิธีที่จะเป็น

ชีวิตเป็นของเรา เราเป็นผู้เลือกวิธีที่จะใช้ชีวิต

11 เม.ย. 58

ลำดับที่ 9

ถ่ายภาพ : มหาสมบัติ

โดย : อภิชนา วรพันธ์

ภาพนี้ระหว่างรอทำ BONE SCAN เมื่อ 15 ก.ค. 52 ตอนนั้นธรรมชาติอายุ 5 ปี 9 เดือน

การทำ BONE SCAN นั้น จะต้องมาฉีดเภสัชรังสีช่วง 09.00 น. และรออีกประมาณ 4 ชั่วโมง ซึ่งเป็นช่วงบ่ายถึงจะมาเข้าเครื่องทำ BONE SCAN ได้ และเพราะธรรมชาติยังเด็ก

คุณหมอมถึงให้งดอาหารด้วย เนื่องจากถ้าเด็กไม่ให้ความร่วมมือก็อาจจะต้องวางยาหลับ

การที่เด็กอายุ 5 ปี 9 เดือน จะต้องงดอาหารครึ่งวันจนปายนั้น เด็กยอมทิวแน่ๆ ซึ่งธรรมชาติก็เช่นกัน พอทิวมากๆ ก็คงนึกอยากกินอาหารสารพัดชนิด แลมยังกลัวว่าอาหารที่อยากกินจะหมด ธรรมชาติก็เลยขอแม่ซื้อของกินเล็กๆ น้อยๆ เตรียมไว้ อาทิ ขนมจีบ พิซซ่า แซนวิชปู้ด แซนวิชไก่ ที่จริงมีไอศกรีมอีก แต่มั่นจะละลาย เลยตกลงกันว่า ทำเสร็จแล้วรีบไปกินทันที ...นี่คืออาหารเล็กๆ น้อยๆ ของธรรมชาติ

หลังจากแม่ซื้อของกินให้แล้ว ธรรมชาติก็จะถือของเองทุกชิ้น ระหว่างที่ธรรมชาติรอจนหลับในห้องทำ BONE SCAN ธรรมศก็ยังหอมมหาสมบัติด้วยตัวเอง ไม่ยอมให้ใครช่วยถือ แม่เห็นรูปแล้วก็เข้ามา ธรรมศทำราวกับว่าเป็นคนงก แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ทำให้ธรรมศไม่แง เพราะมั่นใจได้ว่าทำ BONE SCAN เสร็จจะมีของที่ตัวเองชอบให้กินทันทีเลย ...เตรียมพร้อมมาก

11 เม.ย. 58

ลำดับที่ 10

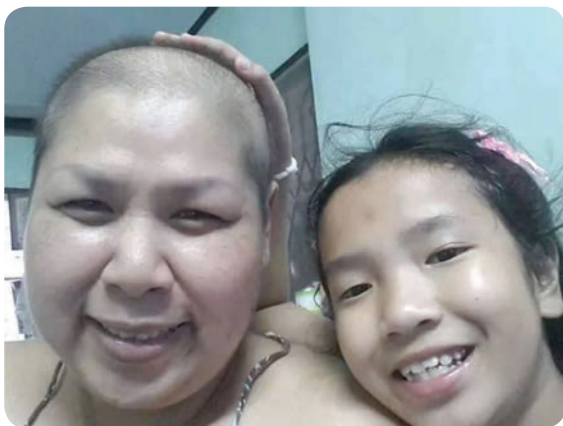
ชื่อภาพ : ยาใจของทวด
โดย : นกธร เพี้ยนศรี

คำอธิบาย

ในหลายครั้งที่คุณทวดจะมีอาการทรุดลง
หลับตลอด ทานข้าวไม่ได้ แต่ทุกครั้งเมื่อได้ยิน
เสียงเจี๊ยกแจ้วของหลาน ก็จะมีลุกขึ้นนั่งทันที มี
พลังขึ้นทันที ทานข้าวได้ ยิ้มได้ ยาใดก็ไม่สำคัญเท่ายาใจของทวด (คุณทวดมีโรคความดันโลหิต
สูง โรคหัวใจ เดินไม่ได้ ร่างกายถอยกำลังลง ปัจจุบันท่านปฏิเสธการรักษาในโรงพยาบาล)

ลำดับที่ 11

ชื่อภาพ : ช่วงสุดท้ายของชีวิต
โดย : ตุ๊กตา (นามแฝง)

คำอธิบาย

น้องต่อสู้กับโรคมะเร็งรังไข่มาหลายปี ด้วยเป็นคนเข้มแข็งจึงเห็นแต่รอยยิ้มให้คนรอบข้างได้เห็น โดยเฉพาะกับหลาน อยู่ด้วยกันมีแต่เรื่องสนุกกับเสียงหัวเราะ บอกอยากให้อัจฉริยะแต่ความสุขที่อยู่ด้วยกัน

วันที่น้องจากไป เพื่อนของน้องสาวเล่าว่า น้องเคยบอก ดีแล้วที่น้องป่วยเสียเอง
ถ้าแม่เป็น แก่แก่แล้ว ร่างกายคงทนไม่ไหว
ถ้าพี่สาวเป็น คงไปไว เพราะเป็นคนคิดมาก
ถ้าพี่ชายเป็น ครอบครัวย่อมลำบาก ลูกยังเล็ก

พอได้ฟังหายใจแทบไม่ออก ขอคุณสิ่งนี้น้องคิด

การป่วยของน้อง ทำให้ตัวเองเข้าถึงธรรมด้วย รู้สึกดีเมื่อได้หอม ได้กอด ได้ลูบหัวเหม่งๆ
ทั้งที่ก่อนหน้านี้ ...ตั้งแต่เล็กจนโตมาด้วยกัน ไม่เคยได้แสดงความรักแบบนี้เลย

ความอยากให้น้องหาย จะไปเอาน้ำมนต์มาให้เพื่อจะให้กำลังใจ น้องกลับบอกว่ารองน้ำ
จากจากก๊อกตั้งใจทงนม 3 จบก็เป็นน้ำมนต์ที่บริสุทธิ์แล้ว และอีกหลายเรื่องราวที่อยากให้
เค้าหาย

กลายเป็นคนป่วยใจสงบกว่า

ก่อนที่น้องจะจากไป บอกจากนี้ไปให้ใช้ชีวิตให้มีความสุขกับเวลาที่เหลือ การอยู่ใกล้
ชิดลมหายใจสุดท้ายของน้อง เห็นแล้วว่า ที่ผ่านมาระไรที่เราห่วงว่าอะไรนะ การที่ได้อยู่กับครอบครัว
อยู่กับคนที่เรารัก มันที่สุดของชีวิตแล้ว

การจากไปของน้อง สิ่งที่น่าคิดถึงคือ มีความสุขที่ได้นึกถึงเรื่องดีๆ และความดีที่เค้าทำ
ตอนมีชีวิตอยู่

ร้านค้าต่างๆ พี่ น้อง เพื่อนๆ แลวที่ทำงานน้องร่วมจัดงานศพน้อง

รู้สึกซาบซึ้งใจอยากขอบคุณทุกคน
รวมถึงคู่ชีวิตของน้องที่ดูแลน้องอย่างดี

ลำดับที่ 12

ถ่ายภาพ : ภาพมหัศจรรย์

โดย : อภิชนา วรพันธ์

คำอธิบาย

เรารู้จักกันที่โรงพยาบาล เพราะน้องก็ป่วยเหมือนพี่ธรรค เป็นเด็กராเริงสนุกสนาน ช่างพูดช่างคุยจากที่ได้รู้จักกันครั้งแรกแล้ว ทุกครั้งที่มากรุงเทพคุณพ่อคุณแม่ของน้องจะมาพักที่โรงแรมตรงข้ามบ้านเสมอ เพราะน้องก็จะได้มาเล่นกับพี่ธรรค-พี่ธรรณที่บ้าน หรือพี่ก็เดินไปเล่นกับน้องที่โรงแรม

ตอนช่วงอายุ 5 ปี นื่องชอบเล่นชอนหามาก พบกันที่ไรจะต้องชวนเล่นชอนหาทุกครั้ง แล้วก็ชอบชวนเล่นเบย์เบลด (ลูกข้าง) เวลาอยู่บ้านก็จะชอบวิ่งเล่น ชอบขี่จักรยาน ชอบเล่นในสระน้ำ

เมื่อ 4 ก.พ. 58 นื่องมากรุงเทพเพื่อมาพบแพทย์ ซึ่งจะมาถึงกรุงเทพราวตี 5 คุณแม่จึงพานื่องมาหาพี่ธรรศ-พีธรรณก่อนที่จะพานื่องไปโรงพยาบาลและก่อนที่พี่ๆ จะไปโรงเรียน เพื่อจะได้เล่นกันอย่างเคย และนื่องก็อยากมาหาพี่ธรรศ-พีธรรณมาก เนื่องจากไม่ได้พบกันปีเศษแล้ว เพราะช่วงหลังนื่องจะไปรับเคมีบำบัดที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน ได้แต่โทรศัพท์คุยกันเท่านั้น

ครั้งนี้นื่องชวนพี่ๆ เล่นการ์ดพลัง (ลักษณะคล้ายคล้ายไพ่ ด้านหน้าของการ์ดจะบอกไว้ว่าการ์ดแต่ละใบมีพลังระดับเท่าไร เช่น 5,000 , 20,000 เป็นต้น) นื่องจะจำการ์ดปิกที่ตัวเองเอามาได้ดีมาก แต่จับหน้าการ์ดก็บอกได้ว่า แต่ละใบมีพลังเท่าไร ได้นั่งดูเด็กเล่นการ์ดพลังก็อดขำไม่ได้ เด็กน้อย 3 คน มาเล่นการ์ดตั้งแต่ตี 5 เศษ

จากเรื่องที่เราดูเหมือนจะเป็นการเล่นธรรมดาๆ เด็กเล่นชอนหา เล่นลูกข้าง วิ่งเล่นขี่จักรยาน เล่นในสระน้ำ เล่นการ์ดพลัง แต่การเล่นที่อาจดูธรรมดาของเด็กทั่วไปนั้น นื่องที่เล่นกับพี่ ธรรศ-พีธรรณเป็นเด็กที่สูญเสียการมองเห็นโดยสิ้นเชิงเมื่ออายุประมาณ 4 ปีเศษ เนื่องจากมะเร็งกระจายไปที่สมอง แม้จะได้รับการปลูกถ่ายไขกระดูกแล้ว แต่โรคก็กลับมาอีก

เด็กที่สูญเสียการมองเห็นโดยสิ้นเชิง แต่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุขอย่างยิ่ง รื่นเริงแจ่มใส ช่างพูดช่างคุย สิ่งเหล่านี้คงต้องชื่นชมคุณพ่อคุณแม่ของนื่องที่สามารถดูแลสร้างกำลังใจ ทำให้นื่องมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถใช้ชีวิตได้ตามวัย ไม่ได้รู้สึกว่าคุณเองมีข้อแตกต่างกับเพื่อนๆ

ทุกภาพของนื่องที่ได้เห็นจึงเป็นภาพที่มหัศจรรย์อย่างเหลือเกิน

30 พ.ค. 58

ลำดับที่ 13

รายการ/วันที่	15 ต.ค. 50	1 พ.ย. 50	4 พ.ย. 50	8 พ.ย. 50	14 พ.ย. 50	18 พ.ย. 50	19 พ.ย. 50	22 พ.ย. 50	24 พ.ย. 50	6 ธ.ค. 50	14 ธ.ค. 50
รายละเอียดอื่น	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad
เม็ดเงินค่าน	7,900	7,400	4,710	3,920	3,280	2,900	3,920	2,560	4,600	5,200	4,180
เก็ลคเค็ด	294,000	308,000	317,000	309,000	453,000	324,000	272,000	220,000	277,000	262,000	317,000
ความเข้มข้น	12.2	11.3	10.8	11.2	11.3	10.7	12.6		11.2	10	10.2
ANC	4,425	4,712	1,625	2,420	1,922	1,484	2,461	1,980	3,400	3,922	2,670

รายการ/วันที่	20 ต.ค. 50	27 ต.ค. 50	2 พ.ย. 50	4 พ.ย. 50	10 พ.ย. 50	14 พ.ย. 50	16 พ.ย. 50	18 พ.ย. 50	21 พ.ย. 50	24 พ.ย. 50	4 ธ.ค. 50
รายละเอียดอื่น	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad
เม็ดเงินค่าน	3,300	1,700	2,410	2,490	1,800	520	420	640	1,100	1,830	900
เก็ลคเค็ด	212,000	223,000	229,000	257,000	203,000	191,000	143,000	226,000	277,000	302,000	160,000
ความเข้มข้น	10.5	10.1	9.9	9.1	8.9	7.4	9.6	9.6	10.4	10.7	10.3
ANC	1,540	1,314	656	1,942	1,600	379	-	-	1,540	439	540

รายการ/วันที่	14 พ.ย. 50	23 พ.ย. 50	29 พ.ย. 50	4 ธ.ค. 50	12 ธ.ค. 50	29 ธ.ค. 50	31 ธ.ค. 50	31 ธ.ค. 50	31 ธ.ค. 50	31 ธ.ค. 50	31 ธ.ค. 50
รายละเอียดอื่น	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad	Ad. 1000/Ad
เม็ดเงินค่าน	3,650	1,740	3,200	2,050	2,600	2,720	2,110	1,807	3,400	1,700	26,000
เก็ลคเค็ด	283,000	347,000	365,000	220,000	257,000	430,000	240,000	246,000	310,000	220,000	26,000
ความเข้มข้น	18.4	11.1	10.0	10.5	10	10.2	10.9	11.7	11.0	10.7	11.4
ANC	2334	289	1,100	1265	966	1332	1,392	340	7,346	-	4,200

ชื่อภาพ : ดัชนีชีวิต

โดย : อภิชนา วรพันธ์

คำอธิบาย

สัปดาห์ที่แล้วพอมีเวลาว่างในช่วงกลางคืนจึงมาจัด file จัด folder ให้เป็นหมวดหมู่ ไปเจอรูปที่ scan เก็บไว้ เป็นตารางผลตรวจเลือดของครรภ์ช่วงที่ให้เคมีบำบัดคอร์สแรก ทุกครั้งที่ไปโรงพยาบาลครรภ์จะต้องเจาะเลือด แม้ก็จะจดผลเอาไว้ กระดาษแผ่นนี้แม่จะเก็บติดตัวไว้เสมอ เพราะบางครั้งลูกก็ต้องไปหาหมอแบบกระทันหัน จึงเป็นสิ่งที่ต้องพกติดกระเป๋าไว้ตลอดเวลา ดังนั้นสภาพของกระดาษจึงมีรอยพับ ดุ่ยยับเยินมาก แต่ก็ใช้งานได้นานและคุ้มค่ามากเช่นกัน

สำหรับตัวเลขในกระดาษแผ่นนี้ ก็ขึ้นๆ ลงๆ คล้ายดัชนีหุ้น แต่แผ่นนี้เป็นดัชนีชีวิต พอตัวเลขเริ่มเป็นขาลงก็ต้องคอยสังเกต คอยระวังอาการต่างๆ ของลูกเพิ่มขึ้น

ณ ปัจจุบัน “ดัชนีชีวิต” แผ่นย่อยๆ นี้ ก็ยังเก็บไว้ในแฟ้มของลูก เพราะมันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของลูก แสดงให้เห็นว่าลูกพบอะไรมาบ้าง ผ่านอะไรมาบ้าง

23 พ.ค. 58

สรุปการสื่อความหมายของภาพความประทับใจในครอบครัว

ภาพในหมวดความประทับใจในครอบครัว ที่เป็นภาพถ่ายเชิงบวกของความรักและความอบอุ่นที่เกิดขึ้นระหว่างช่วงการเจ็บป่วย ประกอบด้วยภาพของเหตุการณ์ที่น่าจดจำ น่าประทับใจ เกี่ยวกับแนวความคิดเชิงบวก การใช้ชีวิตตามความปรารถนาและมีสุขได้แม้เจ็บป่วย และวิธีการดูแลรักษาที่ตัดสินใจตามความต้องการที่แท้จริง โดยถ่ายทอดด้วยมุมมองที่สร้างสรรค์ และลึกซึ้งในความรู้สึกผูกพันต่อกันของคนในครอบครัว ดังเช่น

1. ภาพสะท้อนพลังความรัก ความหวังโยที่ส่งผ่านถึงกันและกันในครอบครัวเมื่อยามเจ็บป่วย ซึ่งเป็นสิ่งที่เยียวยาซึ่งกันและกัน เช่น
 - การสัมผัสกายที่ช่วยส่งมอบความรักและห่วงใยเมื่อมีคนในครอบครัวเจ็บป่วย เป็นสายใยอันลึกซึ้งที่เยียวยาจิตใจ (ไออุ่น โดย ชวัญฤทัย ภุทธิกุล หน้า 22 และ สัมผัส ...มหัศจรรย์ โดย อภิษญา วรพันธ์ หน้า 23)
 - การอยู่ใกล้ชิด คอยเคียงข้างเป็นกำลังใจให้กันในครอบครัว (แม่ ...อยู่กับลูกนะคะ โดย อภิษญา วรพันธ์ หน้า 24) และการได้ใกล้ชิดลูกหลานทำให้ผู้สูงวัย มีกำลังใจที่ดี และใช้ชีวิตช่วงบั้นปลายอย่างมีความสุข (ยาใจของทวด โดย กนกธร เพ็ญศรี หน้า 33)
2. ภาพบันทึกเหตุการณ์ประทับใจในช่วงการเจ็บป่วย สะท้อนการมองความเจ็บป่วยในแง่บวกของคนในครอบครัว เช่น
 - การมองความเจ็บป่วยเป็นเรื่องธรรมดา ที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน และสามารถใช้ชีวิตปกติสามารถหาความสุขและสีสันชีวิตได้จากช่วงการรักษา ด้วยการมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตและเข้าใจการเจ็บป่วย (Super Hero ก็ป่วยได้ หน้า 26, สนุกสนาน ...ได้ทุกระยะ หน้า 29 และ ชีวิต ...เราเลือกได้ หน้า 30 โดย อภิษญา วรพันธ์)
 - การใส่ใจดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยอย่างดีที่สุด (ดัชนีชีวิต โดย อภิษญา วรพันธ์ หน้า 36)
 - การสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยสามารถใช้ชีวิตปกติเท่าที่จะเป็นได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่ตัดสินใจ ลดทอนตัวตนหรือสิทธิผู้ป่วยในฐานะคนธรรมดาที่ต้องการ “ใช้ชีวิต” เช่นกัน (สิทธิของเรา ...เท่าเทียมกัน โดย อภิษญา วรพันธ์ หน้า 27)
 - การใช้ชีวิตช่วงเจ็บป่วยอย่างมีความสุขได้ เพราะใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา (Life is beautiful โดย วรรณภา ศักดิ์จำปา หน้า 28)

- การมองเห็นช่วงเวลาที่สามารถยอมรับได้ แทนที่จะไปมองเรื่องความยากลำบากของการเจ็บป่วย (มหาสมบัติ โดย อภิษฐา วรพันธ์ หน้า 32)
 - การชื่นชมช่วงเวลาที่น่าจดจำ แง่มุมที่สวยงาม มีคุณค่าตราตรึงใจระหว่างการเจ็บป่วย (ภาพมหัศจรรย์ โดย อภิษฐา วรพันธ์ หน้า 35)
3. ภาพสะท้อนการใช้ชีวิตในช่วงเจ็บป่วยกับครอบครัวอย่างมีคุณค่า และมีความสุขตามที่ต้องการ ยอมรับและอยู่กับการเจ็บป่วยได้ รวมทั้งได้มีการเตรียมใจก่อนที่จะจากไปอย่างหมดห่วง (ช่วงสุดท้ายของชีวิต โดย ตุ๊กตา หน้า 36)

ภาพสายใยความผูกพันของพ่อลูก แม่ลูก พี่น้อง สามีมภรรยา ผู้สูงอายุกับลูกหลาน ที่สัมผัสจากใจถึงใจ เป็นความผูกพันที่รับรู้ถึงกัน ร่วมเผชิญสิ่งที่เกิดขึ้น และมีช่วงชีวิตที่ดี ประสบการณ์ที่มีค่าร่วมกัน แม้บางกรณีอาจไม่ได้หายจากโรคที่เป็น หรือเป็นระยะท้ายของโรค ก็สามารถค้นพบความสุขและบทเรียนในช่วงเวลาที่ติเหล่านั่นได้ สำหรับช่วงเวลาเจ็บป่วยแล้ว ความสำคัญของครอบครัวนั้นถูกขบเน้นให้แจ่มชัดผ่านการสัมผัส รอยยิ้ม เสียงหัวเราะ การอยู่เคียงข้าง ความเข้าใจห่วงใย ห่วงใยดูแล และปฏิบัติต่อกันอย่างอ่อนโยนและอบอุ่น

ภาพความประทับใจ ของผู้ดูแลสัตว์เลี้ยง

ภาพถ่ายหมวดนี้ สะท้อนความรักความผูกพันระหว่างคนและสัตว์เลี้ยง ในช่วงเวลาที่สัตว์เลี้ยงเจ็บป่วย ร่างกายอ่อนแอ เข้าสู่ระยะท้ายของโรคและจากไปในที่สุด ด้วยความที่ใช้ชีวิตร่วมกันมาในช่วงระยะหนึ่ง สำหรับผู้ดูแลแล้ว สัตว์เลี้ยงอาจไม่ใช่แค่สิ่งมีชีวิตร่วมชaya แต่คือเพื่อนที่รักและผูกพันยิ่งไปกว่านั้น จากการศึกษาบทเรียนคำบรรยายภาพของผู้ดูแลสัตว์เลี้ยงยังพบว่า การตายของสัตว์เลี้ยงเป็นสิ่งที่ให้บทเรียนในการยอมรับความไม่แน่นอนของชีวิต ปล่อยวางสิ่งผิดพลาด แม้จะมีความเศร้าโศกเสียใจที่ต้องพลัดพราก แต่ก็สามารถย้อนระลึกถึงเหตุการณ์นั้นด้วยความทรงจำที่ดีได้ ดังภาพต่อไปนี้

ลำดับที่ 1

ชื่อภาพ : เสียใจแต่ไม่เสียชีวิต
โดย : สุกิกา เจษฎารมย์

คำอธิบาย

ทู เป็นหมาวัดที่วิ่งตามรถมอเตอร์ไซค์มาตั้งแต่ยังเล็กอยู่ จนอดสงสารไม่ไหวจึงต้องนำขึ้นรถกลับมาเลี้ยงที่บ้าน ในสภาพลูกหมาขี้เรื้อน

ชีวิตความเป็นอยู่อาจไม่ดีเลิศอะไร ไม่มีที่ให้วิ่งเล่น ไม่มีอาหารดีๆให้กิน ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวไหน แต่ระยะเวลา 12 ปีที่ผ่านมา ทูได้รับความรักและการเอาใจใส่อย่างดีมาตลอด

เมื่อวันทีไปหาหมอครั้งสุดท้าย หมอดูผลเลือดแล้ว บอกให้หยุดการรักษาและใช้เวลาอยู่ด้วยกันให้คุ้มที่สุด เป็น 15 วันที่เจ็บปวดใจมาก เมื่อรู้ว่าเวลาที่จะได้อยู่ด้วยกันนับถอยหลังลงเรื่อยๆ

เสียใจที่ต้องรับรู้ว่ วันพรุ่งนี้จะไม่มีทูอีกต่อไปแล้ว แต่ไม่เสียชีวิต เพราะอย่างน้อยที่สุด ชีวิตนี้ดีกว่าอยู่อย่างหมาวัดอย่างแน่นอน

ดีใจ ที่ช่วงชีวิตนี้เคยมีเพื่อนที่ซื่อสัตย์และรักเรามากที่สุด

ทูจากไปเมื่อ 24/12/57 ด้วยโรคชราและมะเร็งและอีกหลายๆ โรค

รักและคิดถึงเสมอ

ลำดับที่ 2

ชื่อภาพ : คิดถึงเคโมะ

โดย : วันชมพู่ บุณยทวงษ์

คำอธิบาย

คิดถึงเคโมะ... ชีวิตนี้ มีโอกาสได้อยู่ด้วยกันเพียง 15 วัน รู้เต็มอกกว่าป่วยแต่ก็ซื้อมา หวังว่าจะช่วยรักษาให้หายได้ หอบหิ้วกันข้ามน้ำข้ามทะเลไปหาหมอ โถ...ชาตินี้เกิดมาเป็นนก ไม่มีเงินสักบาท พุดไม่ได้ว่าเจ็บตรงไหนอย่างไร...

15 วันที่เห็นว่าเคโมะพยายามที่จะมีชีวิตอยู่ พยายามปีนเกาะไหล่ พยายามจะลืมหัดก็ตาปรือ ยืนก็ล้ม ก้าวก็เซ เอาปีกพาดขอบตะกร้าพุงตัว ตาปรือลืมหัดได้นิดเดียวก็เหลียวมองหาแม่ แม่ก็พยายามรักษาชีวิตหนูไว้อย่างดีที่สุด

แต่ด้วยความสงสารว่าเคโมะอยู่แต่ในตู้กัก วันนั้นจึงแอบพาออกมารับแสงแดดโคนต้นไม้ อากาศเย็นปลายเดือนธันวาคม 57 ที่ผ่านมานี้ เคโมะเริ่มหายใจแรงและแหงนหน้า จึงพาเข้าบ้าน ไม่คิดเลยว่า ...นี่คือช่วงสุดท้ายของชีวิตเคโมะ 1 ชั่วโมงสุดท้ายจริงๆ

แต่แปลกใจทำไมวันนี้เคโมะลืมนตาและมองหน้าแม่ตลอดเวลา ทำไมวันนี้จึงลืมนตามองแม่ได้นานขนาดนี้ จึงเอามือประคองไว้ไม่ห่าง เคโมะลุกขึ้นยืน ดีใจรีบบอกลูกสาวว่าเคโมะยืนได้ แหงนมองหน้าแม่ด้วย

แต่ อ้าว ทำไมล้มลง ...เคโมะ เจ็บไป และไม่หายใจอีกเลย ...แม่นี้เองทำให้หนูต้องตาย แม่เอาหนูออกมาจากตู้กัก ทั้งที่คุณหมอกำชับไว้ว่า ห้ามเอาออกมาโดนลมและอากาศเย็นเด็ดขาด แม้จะกล่าวคำขอโทษ ก็ไม่มีวันได้เคโมะกลับคืนมา

15 วันที่อยู่ด้วยกัน เด็กคนนี้นำความสุขใจมาให้ตลอดเวลา

ขอโทษนะเคโมะ แม่คิดถึงหนูเหลือเกิน

สรุปการสื่อความหมายของภาพความประทับใจของผู้ดูแลสัตว์เลี้ยง

แง่มุมเชิงบวกที่เกิดขึ้นระหว่างการเจ็บป่วยและช่วงชีวิตระยะท้ายไม่ได้เกิดขึ้นแต่เพียงกับผู้คนเท่านั้น แต่เรื่องราวความผูกพันระหว่างคนกับสัตว์เลี้ยงก็สามารถสะท้อน ความสวยงามของ มิตรภาพ ความเมตตาปรารถนาดี และธรรมชาติของลัทธิธรรมชีวิตในเชิงบวกได้ ดังภาพและคำบรรยายที่บอกเล่าถึงการพบกันครั้งแรก ไปจนถึงการดูแลสัตว์เลี้ยงในระยะสุดท้ายให้ดีที่สุด และใช้เวลาอยู่ด้วยกันให้คุ้มค่าที่สุดก่อนถึงวันสุดท้าย (**เสียใจแต่ไม่เสียตาย โดย สุธิตา เจษฎารมย์ หน้า 42**) และ ภาพและเรื่องราวการต่อสู้กับโรคเพื่อที่จะมีชีวิตรอดของสัตว์เลี้ยงแต่ก็ต้องจากไปในที่สุด เหลือไว้เพียงความคิดถึงช่วงเวลาแห่งความสุข และการทำให้ปล่อยวางอดีต (**คิดถึงเคโมะ โดย วันชมพู บุญทวงษ์ หน้า 43**)

หมวดภาพเชิงสัญลักษณ์

ภาพในหมวดสัญลักษณ์ เป็นภาพถ่ายสรรพสิ่งในมุมมองอิสระ ไม่มีกรอบกฎเกณฑ์ของการตัดสินความหมาย มีเพียงความสร้างสรรค์ในการมองเห็นแง่มุมเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การเจ็บป่วย และวาระสุดท้าย ซึ่งสะท้อนจากสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนการสื่อความหมายเหล่านั้น เมื่อประกอบกับคำบรรยายภาพก็ทำให้เกิดความคิด ความรู้สึกเชื่อมโยงกับสิ่งที่ซ่อนอยู่ โดยที่สัญลักษณ์ในภาพถ่ายเป็นสะพานที่ทอดไปยังจินตนาการของผู้คน ตามแต่จะเพ่งพิศให้ลึกลงไปในทิศทางใด

ลำดับที่ 1

ชื่อภาพ : หมุนไปตามเวลา
โดย : วันวิสาข (นามแฝง)

คำอธิบาย

เวลาของชีวิตมีหลายช่วง และเมื่อชีวิตได้ดำเนินมาถึงช่วงสุดท้าย จงอย่าปล่อยให้มันสูญเปล่าไปกับความเศร้า จงใช้ช่วงเวลานั้นให้คุ้มค่าที่สุดกับตัวเองและคนที่รัก

ลำดับที่ 2

ชื่อภาพ : ไกล์โรยรา แต่สง่างาม
โดย : ธีรวรรณ พลศักดิ์

คำอธิบาย

กุหลาบต้นนี้อยู่ในกระถางวางไว้ใกล้ๆประตูรั้วบ้าน ออกดอกที่โรก้อยู่ได้ไม่นาน กลีบดอกจะไหม้ กรอบแห้ง และร่วงไป

วันหนึ่งฉกคิดขึ้นได้ว่า กุหลาบต้นนี้แม้ออกจะแห้งเหี่ยว แต่ยังคงดูได้อย่างสง่างาม เพราะลำต้นยังแข็งแรง จึงถ่ายรูปเก็บเอาไว้

"หากฐานรากยังแข็งแรง เราก็ยังสามารถชูคอได้อย่างสง่างาม
หากจิตใจเป็นเหมือนฐานราก แม้ร่างกายจะร่วงโรยไป
ก็ยังสามารถมีความสง่างามหลงเหลืออยู่ได้"

ลำดับที่ 3

ชื่อภาพ : จุดยึดเดียวกัน

โดย : ธวัชวรรณ พลศักดิ์

คำอธิบาย

วัดเป็นสถานที่ที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เกิด เจ็บ แก่ ตาย ได้งาน เสียงาน แต่งงาน ก็มาราบขอพรและทำบุญที่วัด "เราทุกคนล้วนมาจากที่เดียวกันและกลับมาอยู่ที่เดียวกัน"

ลำดับที่ 4

ชื่อภาพ : กุหลาบพวงเดียวกัน
โดย : รัชวรรณ พลศักดิ์

คำอธิบาย

กุหลาบพวงเดียวกัน มีทั้งสวยงาม สดใส และแห้งเหี่ยว แต่ก็สามารถชูช่อล่อลมไปด้วยกัน
อย่างเข้มแข็ง คนเราก็เช่นกัน มีทั้งเจ็บป่วย ไม่สบาย สุขสบาย เราก็สามารถอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือ
กันและกัน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง และสวยงาม

สรุปการสื่อความหมายของภาพเชิงสัญลักษณ์

ภาพเชิงสัญลักษณ์ สำหรับการถอดบทเรียนในครั้งนี้ เป็นสิ่งแทนความหมายที่เชื่อมโยงกับเรื่องราวของชีวิต คุณค่า และจิตใจของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับสังขารชีวิต ความสวยงามของชีวิต ทางเลือกในการใช้ชีวิตให้คุ้มค่า และจิตวิญญาณภายใน ดังเช่น

คุณค่าของเวลาชีวิต

ภาพนาฬิกา ที่บ่งบอกถึงเวลาของชีวิตที่เดินไปข้างหน้า และมีขีดจำกัดที่ต้องหยุดลงในวันหนึ่ง (หมุนไปตามเวลา โดย วันวิสาข หน้า 46)

คุณค่าและความงามของปลายทางชีวิต

ภาพดอกไม้ที่กลีบกำลังเข้าสู่ความแห้งโรยรา ทว่ายังอยู่บนก้านได้อย่างมั่นคงสง่างาม สื่อถึงคนที่กายที่เสื่อมถอยแต่ใจยังเข้มแข็ง เบิกบาน เพราะมีรากฐานจิตใจที่แข็งแรง (ใกล้โรยรา แต่สง่างาม โดย รัชวรรณ พลศักดิ์ หน้า 47)

ความเชื่อมโยงกันของวิถีแห่งชีวิต

ภาพวัดสะท้อนที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคมไทย ที่อยู่คู่ไปกับการดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงวัย และประสบการณ์ที่ผ่านพบตั้งแต่เกิดจนตาย (จุดยึดเดียวกัน โดย รัชวรรณ พลศักดิ์ หน้า 48)

ความงามของชีวิตที่แตกต่าง แต่เกื้อหนุนกัน

ภาพดอกไม้ที่บานบนก้านช่อเดียวกัน ประกอบด้วยดอกที่มีลักษณะต่างกัน บ้างสดใส บ้างโรยรา เฟื่องบาน และบานนานแล้ว เสมือนคนในสังคมที่มีทั้งเข้มแข็งและเจ็บป่วย สบายและไม่สุขสบาย ที่อยู่ร่วมและเกื้อหนุนได้แม้แตกต่าง เป็นความสัมพันธ์ที่สวยงาม (กุหลาบพวงเดียวกัน โดย รัชวรรณ พลศักดิ์ หน้า 49)

จะเห็นได้ว่าแต่ละภาพนั้นล้วนสื่อถึงการเชื่อมโยงกายและใจ ชีวิตและธรรมชาติ สังขารและสิ่งธรรมดารอบตัว ไร้ซึ่งขอบเขตการตีความหากจะสร้างสรรค์มุมมองในแง่อื่นให้ลึกซึ้งต่อไป

บทส่งท้าย

แม้การเจ็บป่วยเรื้อรัง เจ็บป่วยระยะท้าย และความตาย จะเป็นเรื่องราวธรรมดาที่เกิดขึ้นกับผู้คนและทุกสิ่งมีชีวิตไม่ว่าจะช้าหรือเร็ว ตามแต่บริบทที่แตกต่างกัน แต่สำหรับใครหลายคนอาจรู้สึกประหวั่นพรั่นพรึง วิตกกังวล เศร้าโศก และไม่ยอมจดจำหรือรับรู้สิ่งที่เป็นเหตุของความทุกข์ใจนั้น

กระนั้นเอง นี่เป็นสัจธรรมที่ไม่อาจเลี่ยงได้

...แต่ก็เลือกที่จะมองและเรียนรู้ได้เช่นกัน

การแบ่งปันภาพบันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วยเรื้อรัง ช่วงชีวิตระยะท้าย และความตาย เป็นตัวอย่างของการเลือกที่จะมองสิ่งที่เกิดขึ้นในเชิงบวก และเก็บเกี่ยวประสบการณ์ไม่ให้สูญเปล่า

ภาพและเรื่องราวดังกล่าวกว่า 40 ภาพ ไม่ว่าจะเป็นภาพสะท้อนระบบและวิธีการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย ความประทับใจในครอบครัว ความประทับใจของผู้ดูแลส่วนตัวเลี้ยง หรือภาพเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งถูกแบ่งตามลักษณะของเหตุการณ์และการสื่อความหมายนั้น ถูกถ่ายทอดจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และจากมุมมองในชีวิตจริงของทีมรักษา ผู้ป่วย ญาติ และบุคคลทั่วไป

ภาพเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า เรื่องราวของชีวิต ความเจ็บป่วย และความตาย เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโยงใยกันระหว่างคนในครอบครัว ผู้ดูแลรักษา ชุมชน ศาสนา รวมไปถึงระหว่างคนกับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่จิตใจมีความผูกพัน ที่ขาดไม่ได้คือจิตวิญญาณภายในตัวของบุคคล ...ช่วงชีวิตของคนเราไม่อาจดำเนินไปโดยผู้เดียว เช่นเดียวกับกายที่ไม่อาจแยกจากจิตวิญญาณและสังคม

นอกจากนี้ ภาพถ่ายยังแสดงให้เห็นว่าการมองเรื่องเหล่านี้ให้เป็นแง่มุมเชิงบวกได้นั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะทำให้สามารถยอมรับ เท่าทัน และอยู่กับสภาวะความไม่แน่นอน ความเป็นทุกข์ได้ สามารถค้นพบบทเรียนชีวิตจากสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตระหนักรู้ รวมไปถึงอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในและพัฒนาสภาพจิตใจจากการที่เจอสิ่งยากลำบาก โดยอาศัยทัศนคติที่ดี เปิดใจที่จะมองให้เห็นมุมสวยงาม มีคุณค่า มีความหมาย มีความหวัง เป็นบทเรียนแห่งชีวิต และเป็นความทรงจำที่งดงาม